

FORSVARSMINISTERIET

NOTAT

SAMARBEJDE MELLEM DANSK FORSVAR OG INDUSTRI

Der har i den seneste tid været en del debat vedrørende det danske forsvars samarbejde med industrien. På denne baggrund beskriver dette notat de overordnede rammer for dette samarbejde og giver konkrete eksempler herpå.

Samarbejdet med industrien

Det formelle grundlag for forsvarets samarbejde med dansk forsvarsindustri er bl.a. angivet ved Aktstykke nr. 283 af 24. maj 1995. Aktstykket er udtrykt i tekstanmærkning 109 til Finanslovens §12, hvoraf det fremgår at: "Forsvaret kan samarbejde med dansk industri om udvikling, salg og markedsføring mv. af dansk forsvarsmateriel mod som minimum at få dækket forsvarets meromkostninger. Industriens betaling fastsættes efter forhandling og under hensyntagen til forsvarets udbytte af aktiviteten samt til markedsvilkårene, så der herved ikke påføres private danske virksomheder ubillig konkurrence."

Denne tekstanmærkning har været medtaget uændret i Finansloven siden 1996 og giver hjemmel til, at forsvaret kan samarbejde med dansk industri om udvikling, salg og markedsføring mv. af dansk forsvarsmateriel mod som minimum at få dækket forsvarets meromkostninger.

Et af de væsentlige formelle fora for samarbejde mellem forsvaret og industrien er Forsvarets Materielnævn. Nævnet, der har Forsvarsministeriets departementschef som formand, har til formål at:

- Følge forsvarets planlægningsvirksomhed vedrørende materieludvikling og materielanskaffelser.
- Bidrage til at formidle samarbejdet mellem forsvarets myndigheder og civilindustrien.
- Rådgive vedrørende civilindustriens udnyttelse i forsvarets tjeneste, standardisering af materiel i forsvaret og udvikling og anskaffelse af materiel til forsvaret, specielt for så vidt angår spørgsmål om indkøb i udlandet eller udvikling/produktion her i landet.

Ud over repræsentanter for Dansk Industri og civilindustrien i øvrigt består materielnævnet af repræsentanter for Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Økonomi- og Erhvervsministeriet og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Et andet eksempel på relationerne med industrien er samarbejdet med Forsvars- og Aerospaceindustrien i Danmark (FAD), der er en brancheforening under Dansk Industri og for tiden omfatter 43 medlemsvirksomheder. FAD er brancheforening for forsvars- og aerospacerelaterede virksomheder, og har desuden plads i en række officielle nævn og udvalg i Danmark og internationalt.

Samarbejdet mellem forsvaret og FAD er senest udmøntet i oprettelse af en stilling som assisterende forsvarsattaché på den danske ambassade i Washington. Stillingen er oprettet under forsvarsattachéen på samme vilkår som den oprindelige assisterende forsvarsattaché, men stillingens primære fokus er opgaver relateret til forsvarsmateriel og industriområdet. Som udgangspunkt skal den assisterende attaché disponere 2/3 af sin tid til forsvarsrelaterede emner og den resterende tredjedel til FAD's medlemsvirksomheder, hvorfor 1/3 af udgifterne dækkes af FAD.

Den assisterende forsvarsattaché skal bl.a. samarbejde med ambassadens handelsafdeling om koordinati- on af relevante kommercielle aktiviteter, følge amerikansk lovgivning på materielområdet, arbejde med netværksdannelse mellem relevante danske aktører og nordamerikanske ligestillede, samt opbygge mate- rielrelevante arbejdsrelationer med nordamerikanske regeringskontorer og relevante dele af amerikansk og canadisk industri. Formålet med dette er overordnet at få "åbnet døre" i forhold til nordamerikanske in- teresser og lette danske firmaers adgang til Nordamerika bl.a. i forbindelse med sikkerhedsgodkendelser og eksporttilladelser mv.

Endelig skal nævnes samarbejdet med Naval Team Denmark. Naval Team Denmark er en organisation, der blev etableret i 1992 af en række virksomheder, der producerer maritimt forsvarsmateriel. Udgangs- punktet var dengang den store interesse fra udlandet omkring det danske "Standard Flex" koncept, hvor en standard platform (skib) kan designes til forskellige roller ved anvendelse af forskellige moduler i form af containere. Naval Team Denmark forestår kontakten til andre nationer, der har en interesse i dansk- produceret maritimt materiel, og har bl.a. som følge heraf samarbejdet med Søværnets Materielkomman- do. Dette samarbejde fortsættes efter nedlæggelsen af materielkommandoen i regi af Forsvarets Materiel- tjeneste.

Industrisamarbejdsaftaler

Udenlandske leverandører, der skal levere forsvarsmateriel til forsvaret for over 5 mio. kroner, skal indgå en aftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen under Økonomi- og Erhvervsministeriet, før de kan underskri- ve en kontrakt med forsvaret. En sådan aftale kaldes en industrisamarbejdsaftale.

Industrisamarbejdsaftalen forpligter leverandøren til at lægge ordrer hos danske forsvarsrelaterede¹ virk- somheder for et beløb svarende til mindst 100 % af forsvarskontraktens værdi vedrørende forsvarsmate- riel eller tjenesteydelser. Industrisamarbejdsaftalen skal fastsætte en afviklingsplan og sluttidspunkt for opfyldelse af aftalen.

Industrisamarbejdsaftalerne har hjemmel i lov nr. 1464 af 22. december 2005 om ændring af lov om er- hvervsfremme og er baseret på reglerne udstedt af økonomi- og erhvervsministeren i bekendtgørelse nr. 992 af 4. oktober 2006 og cirkulære nr. 75 af 4. oktober 2006.

Formålet med industrisamarbejdsaftalerne er, at de skal styrke dansk industris teknologiske niveau, mar- kedsadgang og industriens konkurrenceevne.

Når forsvaret sender udbudsmateriale om anskaffelse af forsvarsmateriel til udenlandske leverandører, skal det fremgå, at der 30 dage inden kontrahering med forsvaret skal være indgået en industrisamar- bejdsaftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Når forsvaret forelægger et aktstykke for Folketingets finansudvalg til endelig politisk godkendelse af an- skaffelsen, skal det af aktstykket fremgå, at der kræves en forudgående indgåelse af en industrisamar- bejdsaftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen.

¹ Produkter, teknologier eller tjenesteydelser anses for forsvarsrelaterede, hvis de er beregnet på anvendelse i forsva- ret, og anvendelsen adskiller sig fra en rent civil anvendelse.

I relation til industrisamarbejdsaftaler skal det nævnes, at der er nedsat en følgegruppe, som rådgiver Erhvervs- og Byggestyrelsen i forbindelse med administrationen af industrisamarbejdsaftalerne. Følgegruppen består af repræsentanter for Forsvarsministeriet, Forsvarets Materieltjeneste, Dansk Industri og CO-Industri. Det er Erhvervs- og Byggestyrelsen, der har formandsposten i følgegruppen.

Nye kampfly

I forbindelse med den eventuelle anskaffelse af nye kampfly til forsvaret har industrien etableret samarbejde i relation til alle tre kandidater, og er derudover involveret i finansieringen af udviklingen af den ene kandidat – Joint Strike Fighter.

Danmark har været involveret i Joint Strike Fighter-projektet siden 1997, og har været partner i projektet siden 2002, hvor det ved aktstykke nr. 142 af 22. maj 2002 blev besluttet, at Danmark skulle deltage i udviklingsfasen af Joint Strike Fighter.

Aftalens betydning for dansk industri kan understreges ved, at det var Økonomi- og Erhvervsministeriet, der fremsatte aktstykket i 2002 på vegne af såvel Forsvarsministeriet som Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Med baggrund i aktstykket betaler Danmark for deltagelse i udviklingsfasen, idet en del af denne betaling finansieres af fire danske virksomheder (A.P. Møller-Mærsk A/S, Terma A/S, Systematic Software Engineering A/S og GPV Group A/S), mens den resterende del af finansieringen afholdes af forsvaret. Danmarks deltagelse indebærer, at danske virksomheder har mulighed for at byde på udviklingsopgaver i JSF-projektet.

Danmark har endvidere besluttet at deltage i produktions-, vedligeholdelses- og videreudviklingsfasen af Joint Strike Fighter, den såkaldte PSFD-fase. PSFD-aftalen betinger, at et eventuelt køb af JSF-flyet er fritaget for modkøbsreglerne. I stedet skal danske virksomheder konkurrere med de øvrige partnerlandes virksomheder efter princippet om "best value". Denne løsning er valgt ud fra en betragtning om, at de danske virksomheder står stærkt i konkurrencen, og vil have mulighed for at udnytte den gunstige situation, de har bragt sig i, ved deltagelse i udviklingsfasen.

Økonomi- og erhvervsministeren har udtrykt villighed til at dispensere for reglerne for materielanskaffelser, hvis Danmark beslutter sig for at anskaffe JSF. Økonomi- og erhvervsministeren har tilkendegivet, at der ved en eventuel dispensation for modkøbsreglerne vil blive lagt vægt på Danmarks muligheder for at bringe forhold vedrørende industrisamarbejde op til behandling i JSF-samarbejdet, og at Lockheed Martin og andre udenlandske hovedleverandører regelmæssigt sammen med de danske modkøbsmyndigheder gør status over tilgangen af JSF-order til dansk industri.

Sammenfatning

Som det fremgår af ovennævnte eksempler, favner samarbejdet mellem dansk forsvar og industrien bredt inden for såvel opgaveløsninger som etablerede fora - i tæt samarbejde med bl.a. Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Det er vurderingen, at samarbejdet i den nuværende form er til gavn for såvel det danske samfund generelt som forsvarsindustrien og forsvaret specifikt, idet samarbejdet bl.a. er med til at sikre danske arbejdspladser og værdifuld teknologiudvikling til danske virksomheder og hermed til det danske samfund.